

Examenul național de bacalaureat 2022

Proba E. c)

Istorie

Varianta 1

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animador, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I. TÉTEL

(30 punct)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „Amint világossá vált, hogy szabad választások által a kommunista pártok nem fogják megszerezni a hatalmat, a megfélemlítések, beszivárgások és nyomásgyakorlás mint a hatalom megszerzésének eszközei, elkerülhetetlenné váltak. Mindezek azonban csak elmélyíteni tudták a szakadékot a kontinens azon részétől, amely nem került szovjet befolyás alá.

Fontos tényező volt, hogy a kommunista pártok nem voltak elég népszerűek ahhoz, hogy többségi támogatást szerezzenek a Nyugat-Európai szabad választásokon. Emellett, amint a hatalom megszerzésének módzatai Kelet-Európában [...] az antikommunista pártok és a nyugati Szövetségesek kritikáinak könnyű célpontjaivá váltak, [...] Nyugat-Európa jelentős részén a kommunizmus támogatottsága egyre inkább csökkent. [Európa] megosztottsága elkerülhetetlenné vált. Az előfeltételek már kezdettől, 1945-től adottak voltak, első lépésben a szovjetek azon szándékából fakadóan, [...] hogy kommunista vezetés alatt álló szatellitállamok övezetét hozzák létre [...]. Ez a helyzet 1947-ben szilárdult meg, amikor Sztálin visszautasította az amerikaiak segítségnyújtási szándékát, amely Európa újjáépítését célozta, a szovjet vezető nyomatékosította, hogy Kelet-Európa egy teljesen más útra fog lépni – a Szovjetunió befolyása alatt.”

(I. Kershaw, *Drumul spre iad. Europa, 1914-1949*)

B. „Óvatosan, mint mindig, és még jó viszonyban a nyugati hatalmakkal, Sztálin [...] «nemzeti egységkormányok» megalakulását támogatta [...]. A háború vége előtt vagy rögtön utána, minden Kelet-Európai országnak egy hasonló koalíciós kormánya volt. [...] Minden koalíciós kormányban [...] a kommunisták igyekeztek megszerezni a kulcsfontosságú minisztériumokat: Belügyminisztérium [...], Igazságügyi Minisztérium [...], Mezőgazdasági Minisztérium [...].

A Kelet-Európai szovjet hatalomátvétel hasonlóan zajlott a térség minden államában. Sztálin nem vette figyelembe a nemzeti sajátosságokat. Ahol a kommunisták remélhették a hatalom törvényes, vagy látszólag törvényes eszközökkel való megszerzését, Sztálinnak nem volt ellenvetése, legalábbis 1947 őszéig. [...] A szovjet beavatkozás erőteljesebb volt Bulgáriában és Romániában (*România*) – egyrészt mivel mindkét állam háborúzott a Szovjetunió ellen, másrészt mivel a helyi kommunista mozgalom erőtlen volt, de főként mivel földrajzi fekvésük óhatatlanul az európai szovjet befolyás alá kényszerítette őket.

(T. Judt, *Epoca postbelică: o istorie a Europei de după 1945*)

Válaszoljon a források alapján az alábbi követelményekre:

1. Nevezzen meg egy, a **B** forrásban megjelenő politikai intézményt! **2 pont**
2. Írjon ki az **A** forrásból egy, 1947. évi eseményre vonatkozó információt! **2 pont**
3. Nevezze meg a politikai vezetőt és egy olyan történelmi térséget, amely az **A** és a **B** forrásban is előfordul! **6 pont**
4. Írja ki a vizsgalapra annak a forrásnak a betűjelét, amely azt támasztja alá, hogy a kommunista pártok nyomásgyakorláshoz és megfélemlítéshez folyamodtak a hatalom biztosítása érdekében! **3 pont**
5. Írjon ki a vizsgalapra az **B** forrásból két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, és emelje ki mindkét információ szerepét (*ok*, illetve *okozat*)! **7 pont**
6. Mutasson be két történelmi eseményt Románia belpolitikájából az 1948-1962-es időszakból! **6 pont**
7. Határozzon meg egy hasonlóságot két politikai gyakorlat között, a romániai nemzeti kommunizmus időszakából! **6 pont**

II. TÉTEL

(30 punct)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrást:

„Dimitrie Cantemir (1710-1711) személyében, [...] a Porta [Oszmán Birodalom] remélte, hogy az új időknek megfelelő uralkodót talált. Közvetlenül Moldva (*Moldova*) trónjának elfoglalása után Dimitrie Cantemir megpróbált véget vetni a bojári csoportok közötti harcoknak [...], megújította az Uralkodói Tanácsot, amelybe a véleményét valló személyeket ültetett. [...] Az Uralkodói Tanács döntései általában a kisbojárságnak kedveztek; a nagybojárság ellenségesen viszonyult ezekhez. [...]

Külpolitikai téren, [...] Dimitrie Cantemir Nagy Péter Oroszországhoz közeledett. [...] A moldvai-orosz tárgyalások 1711. áprilisában a Luțki Szerződéssel végződtek. Ennek 16 cikkelybe foglalt előírásai szabályozták az ország Oroszországgal szembeni jövőbeli jogállását és az uralkodó valamint a bojárok viszonyát. Ezt követően Moldvának csatlakoznia kellett a törökellenes harchoz, a moldvai városokba és várakba orosz csapatokat vezényeltek; az országot a cár védnöksége alá helyezték, az uralkodó cím a Cantemir családban örökletessé vált volna. [...] A szerződést 1711. májusáig, a hadműveletek megkezdéséig titokban tartották [...]. Az orosz csapatok létszámban hátrányban voltak a törökökkel szemben, [...] számos nehézséggel szembesültek. A cár kénytelen volt béketárgyalásokat kezdeményezni a törökökkel. Ezeket 1711. július 23-án zárták le [...]. Ennek következtében a cári csapatok megkezdtek a visszavonulást Moldvából. Velük együtt hagyta el az országot Dimitrie Cantemir is [...].

I. Péter és a moldvai uralkodó hadseregeinek Stănilești-i (1711) vereségét követően bevezették a fanarióta rendszert [...]. Moldva élére a törökök Nicolae Mavrocordatot (1711-1715) helyezték. Ugyanez az uralkodó nyitotta meg a «fanarióta uralkodók» sorát Havasalföldön (*Țara Românească*) is. [...] Az uralkodót a szultán nevezte és iktatta be hangsúlyozza az uralkodói intézmény státusának csökkenését az előző századokhoz képest, valamint az oszmán közigazgatási rendszerbe való betagozódását. [...] A «fanarióta évszázadban» az uralkodói intézmény rendkívül ingatag volt [...], általában az uralkodási idő rövid volt, egy vagy legtöbb két évig tartott.”

(I. A. Pop, I. Bolovan, *Marea istorie ilustrată a României și a Republicii Moldova*)

A forrásból kiindulva válaszoljon az alábbi követelményekre:

1. Nevezze meg a forrásban említett, Dimitrie Cantemir által vezetett államot! **2 pont**
2. Pontosítsa a századot, amelyre az adott forrás vonatkozik! **2 pont**
3. Nevezze meg a forrás alapján a fanarióta uralkodót és az uralkodói intézmény egy jellemzőjét a „fanarióta évszázadban”! **6 pont**
4. Nevezzen meg a forrás alapján két információt Dimitrie Cantemir belpolitikájára vonatkozóan! **6 pont**
5. Fejtse ki véleményét az adott forrásból kiindulva a Luțk-i Szerződés előírásaival kapcsolatosan, és támassza alá a fenti forrásból vett két információval! **10 pont**
6. Érveljen egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, miszerint a románok részt vettek a XV-XVI. századi fegyveres konfliktusokban! (Pontot ér a megfelelő történelmi tény bemutatása, valamint az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata.) **4 pont**

III. TÉTEL

(30 punct)

Írjon egy megközelítőleg két oldalas esszét a román térség fejlődéséről a XIX. század második felében és a XX. század első két évtizedében, figyelembe véve az alábbi szempontokat:

- nevezzen meg egy olyan eseményt, amelyben a románok részt vettek 1851-1859 között, és említse meg ennek két jellemzőjét;
- nevezzen meg a román állam által elfogadott két belpolitikai intézkedést az 1862-1870 közötti időszakból;
- mutasson be egy olyan történelmi eseményt a XIX. század második feléből, amely által Románia (*România*) részese volt a Keleti Kérdésnek;
- fejtse ki véleményét a román állam részvételéről a nemzetközi kapcsolatokban a XX. század első két évtizedében, és támassza ezt alá egy történelmi érveléssel!

Figyelem! Pontot ér a megfelelő történelmi nyelvezet használata, az esszé felépítése, az ok-okozati összefüggések kiemelése, a történelmi érv kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő időrendi/logikai sorrendjének, valamint a terjedelmi követelményeknek a betartása is.